

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Kerkwijdingsfeest van de Lateraanse basiliek

Ezechiël 47, 1-2.8-9.12 • Psalm 46 • Eerste Brief aan de Korintiërs 3, 9b-11.16-17 • Johannes 2, 13-22

Levende stenen

VANOUDS wordt op 9 november in de rooms-katholieke Kerk het feest van de wijding van de Romeinse basiliek Sint-Jan van Lateranen gevierd. Die kerkwijding gebeurde in het jaar 324, nadat keizer Constantijn zijn Lateraanse paleis had geschonken aan de paus, die er zijn residentie van maakte. De basiliek werd oorspronkelijk toegewijd aan 'de allerheiligste Verlosser' en later ook aan de heilige Johannes de Doper. Zij is de oude doopkerk van Rome. Daarvan getuigt nog de grote, achthoekige doopkapel, die Constantijn bij de basiliek liet optrekken. De christenen van Rome kwamen er samen om eucharistie te vieren op grote dagen die in verband staan met het paasmysterie en het doopsel: de eerste zondag van de veertigdagentijd, palmzondag, Witte Donderdag en paasnacht.

Sint-Jan van Lateranen is vandaag nog altijd de kathedraal of 'zetelkerk' van de paus als bisschop van Rome. Daarom geldt ze als 'moeder en hoofd van alle kerken', zoals het opschrift boven de ingangspoort zegt. Vandaar dat haar wijdingsfeest overal gevierd wordt en zelfs voorrang krijgt op de gebruikelijke zondagsliturgie.

In de liturgische viering van dit feest zijn het stenen gebouw van de Lateraanse basiliek en de historische ontwikkeling van haar wijdingsfeest echter van bijkomstig belang. De Schriftlezingen richten onze aandacht op God die midden onder de mensen wil wonen. God laat zich niet opsluiten in een stenen gebouw. Toen koning David naast zijn nieuwe paleis in Jeruzalem ook een tempel voor God wilde laten bouwen, kreeg hij bij monde van de profeet Natan te horen: „U wilt voor Mij een huis bouwen en Mij daarin laten wonen? Ik heb nooit in een huis gewoond, sinds de tijd dat Ik de Israëlieten uit Egypte heb geleid tot op de dag van vandaag. Altijd ben Ik meegetrokken in een tent” (Tweede Boek Samuël 7, 5-6).

In de eerste lezing is de profeet Ezechiël aan het woord. Ezechiël was profeet tijdens de Babylonische ballingschap. De stad Jeruzalem was ingenomen door de Babyloniërs en de tempel was verwoest. Maar de Eeuwige is niet gebonden aan die tempel, zei Ezechiël. In zijn roepingsvisioen zag de profeet hoe God de tempel van Jeruzalem verliet en bij zijn volk in ballingschap kwam wonen (Ezechiël 10, 18-19; 11, 22-25).

In de laatste hoofdstukken van Ezechiël, waaruit de lezing is genomen, ziet de profeet in een visioen de nieuwe tempel van de toekomst. Onder die tempel ontspringt een waterbron. Die vormt een grote rivier die naar het oosten stroomt en de woestijn van Juda vruchtbaar maakt. Op de beide oevers van de rivier groeien bomen die altijd groen blijven, geneeskrachtige bladeren hebben en elke maand vruchten dragen. De rivier mondt uit in de Dode Zee en maakt die levenloze zoutzee tot een zoetwatermeer dat wemelt van de vissen. Dit visioen is rijk aan symboliek. De goddelijke levenskracht kan niet in een tempel opgesloten blijven. De Geest van God breekt naar buiten en schenkt overal levenskracht.

Het Woord van God is vlees en bloed geworden en heeft in ons midden zijn tent opgeslagen, zegt Johannes in het begin van zijn evangelie (Johannes 1, 14). God woont in mensen. Hij heeft onder ons gewoond in Jezus van Nazaret. In de evangelielezing, uit het tweede hoofdstuk van het Johannesevangelie, noemt Jezus zichzelf „de nieuwe tempel die niet met mensenhanden is gemaakt”.

God wil wonen in het hart van een volk dat trouw blijft. Daarover heeft Paulus het in de tweede lezing. Hij noemt de christenen „Gods bouwwerk”. Paulus legde als een kundig bouwmeester het fundament, waarop anderen voortbouwen. Maar niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen er al ligt, namelijk Jezus Christus. De christelijke gemeente is zelf „Gods tempel, bewoond door de Geest van God”.

Zijn wij de levende stenen van Gods huis? Zijn wij de bouwers van een gemeenschap van mensen die in Jezus geloven en die Gods levenskracht helpen verspreiden in de wereld? Het feest van vandaag nodigt ons uit die vraag te stellen, in verbondenheid met de vele andere oude en jonge kerken overal ter wereld.

PAUL KEVERS

KERKWIJDINGSFEEST VAN DE LATERAANSE BASILIEK 9 NOVEMBER 2008

Eerste lezing *Ezechiël 47, 1-2.8-9.12*

In die dagen bracht een engel mij naar de ingang van de tempel van de Heer. Daar zag ik onder de drempel water opwellen en in oostelijke richting stromen; de voorzijde van de tempel ligt immers op het oosten. Het water stroomde eerst zuidwaarts langs de muur en dan langs de zuidkant van het altaar. De engel leidde mij door de noordpoort buitenom naar de oostelijke buitenpoort en rechts daarvan kwam het water weer te voorschijn.

En de engel zei: „Dit water stroomt door het oostelijk deel van het land naar de Araba, mondt uit in de Zoutzee en maakt het water van de zee gezond. De rivier brengt leven overal waar hij stroomt; het wemelt er van dieren. De zee zit vol vis, want de rivier die erin uitmondt, maakt het water gezond. Overal waar hij stroomt, is volop leven.”

„Aan beide oevers van de rivier groeien allerlei vruchtbomen; hun bladeren verdorren niet en ze zijn nooit zonder vruchten. Elke maand dragen ze vruchten, omdat het water dat ze voedt, uit het heiligdom komt. De vruchten zijn eetbaar en de bladeren hebben geneeskraft.”

Tweede lezing *Eerste Brief aan de Korintiërs 3, 9b-11.16-17*

Broeders en zusters,

Gij zijt Gods bouwwerk. Naar de mij gegeven genade heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd waarop een ander voortbouwt. Maar laat iedereen toezien hoe hij daarop bouwt. Want niemand kan een ander fundament leggen dan wat er reeds ligt, namelijk Jezus Christus.

Gij weet toch dat gij Gods tempel zijt en dat de Geest van God in u woont? Als iemand de tempel van God te gronde richt, zal God hem te gronde richten. Want de tempel van God is heilig en die tempel zijt gij.

Evangelie *Johannes 2, 13-22*

Het paasfeest van de joden was nabij en Jezus ging op naar Jeruzalem. In de tempel trof Hij de verkopers aan van runderen, schapen en duiven en ook de geldwisselaars die daar zaten. Hij maakte van touwen een gesel, dreef ze allemaal uit de tempel, ook de schapen en de runderen; het kleingeld van de wisselaars veegde Hij van de tafels en Hij wierp die omver. En tot de duivenhandelaars zei Hij: „Weg met dit alles! Maakt van het huis van mijn Vader geen markthal!”

Toen herinnerden zich zijn leerlingen dat er geschreven staat: „De ijver voor uw huis zal mij verteren.” De joden richtten zich daarop tot Jezus met de woorden: „Wat voor teken kunt Gij ons laten zien dat Gij dit doen moogt?”

Waarop Jezus hun antwoordde: „Breekt deze tempel af en in drie dagen zal Ik hem doen herrijzen.”

Maar de joden merkten op: „Zesenveertig jaar is aan deze tempel gebouwd; zult Gij hem dan in drie dagen doen herrijzen?” Jezus echter sprak over de tempel van zijn lichaam. Toen Hij dan ook verreezen was uit de doden, herinnerden zijn leerlingen zich dat Hij dit gezegd had, en zij geloofden in de Schrift en in het woord dat Jezus gesproken had.